

la llum del *f*ar

guia

DE LECTURA > 50

Títol **Estripar la teranyina** / Autora **M. Carme Roca** / La Llum del Far, 50 / +14 anys / 208 pàg.

L'autora

M. Carme Roca i Costa (Barcelona, 1955), llicenciada en Història i en Filologia Catalana, és una lectora voraç des de la infantesa. Era ben petita que ja escrivia poemes i contes; per a ella, era un joc més, però no ha estat fins fa uns deu anys que donà sortida professional a la seva imaginació perquè abans s'havia dedicat a l'ensenyament. L'any 1997 va veure publicada la seva primera novel·la i d'ençà a aleshores no ha parat. Té més de vint-i-cinc llibres publicats i ha rebut diversos premis per la seva obra adreçada sobretot al públic infantil i juvenil. Col·labora en diferents mitjans de comunicació i manté contacte amb els seus lectors sempre que li ho demanen.

Argument

La Berta, una noia de setze anys, intel·ligent i assenyada, s'enamora bojament de l'Abel, tres anys més gran que ella. L'ha conegut a través de la Yukino, la seva millor amiga, ja que l'Abel estudia il·lustració a l'escola que dirigeix la Natsumi, la mare de la Yukino. L'Abel la té encisada, és molt atractiu, llest i alumne destacat com a dibuixant de manga. Però al cap de poc temps d'haver iniciat la relació, la Berta s'adona que la imatge que té del seu xicot és només un miratge perquè el seu comportament és possessiu i en ocasions agressiu. I decideix tallar. Ningú no ho entén, ni tan sols la Yukino, ja que tothom aprecia l'Abel.

Paral·lelament, en Pau, que està enamorat de la Berta, i l'Ivan, el germà de l'Abel, alerten la noia del fet que l'Abel no té res de bon noi. Aquest, però, no encaixa que la Berta el deixi i s'hi nega insistint en què l'estima i perseverant per aconseguir que la Berta continuï amb ell.

La mort de la Natsumi precipitarà els esdeveniments, farà que tot surti a la llum i que la Berta hagi d'explicar la situació als pares qui, d'altra banda, no passen per un bon moment, especialment la mare, que se sent anul·lada pel control que exerceix sobre ella el seu marit.

Com a culpable de la mort de la Natsumi, de primer detindran l'Abel fins que se sabrà que ha estat l'Ivan que volia responsabilitzar-lo de l'homicidi.

Interès formatiu i objectius

Estripar la teranyina és una obra de lluita entre la passió i la raó, ja que és molt difícil ser objectiu quan s'està enamorat. La his-

tòria parla abastament d'aquest conflicte; una lluita, d'altra banda, raonable perquè la protagonista és una noia madura que sap què ha de fer i diferencia perfectament el que està bé del que no ho està.

Un altre objectiu és el d'alertar els joves lectors del perill que representa relacionar-se amb un maltractador. L'Abel, a més, és molt subtil i intel·ligent i de primer no es mostra com és. De la seva banda, la Berta, com que també es llesta, s'adonà que ha caigut en un parany de sentiments. La pròpia situació la portarà a entendre el patiment de la seva mare ajudant-la a recuperar l'autoestima.

Així mateix, la novel·la confirma la importància de l'amistat per superar els problemes, així com del fet que cal parlar, comunicar-se, per desfer malentesos.

Temes

- Amor adolescent.
- Primers símptomes del maltractament en els joves.
- L'amistat i la solidaritat.
- Acuit moral.
- La família.
- Malalties mentals.
- La superació de dificultats i el valor.
- La sociabilitat.
- El *manga* (il·lustració japonesa).

Context i gènere literari

Novel·la psicològica ambientada a Barcelona. De temàtica molt actual, amb gran ressò social, la història gaudeix d'una estructura atractiva: s'inicia amb un preludi que avisa al lector del problema al qual s'enfronta la protagonista. A continuació, una primera part es remet al passat recent per explicar com ha arribat fins aquí, mentre la segona part empalmarà amb el moment narratiu en el qual havia quedat el preludi. D'aquesta manera, a partir d'ara, el lector assistirà de primera mà en el decurs dels esdeveniments.

La primera persona, el llenguatge col·loquial, fluid i el ritme ràpid, conformen una tensió argumental que va *in crescendo*. Els canvis de timó de la trama converteixen el que en un principi semblava només una novel·la psicològica, en un *thriller* trepidant.

I Taller de literatura

▶ Activitats prèvies a la lectura:

1. La portada és el que crida més l'atenció d'un llibre. Observar atentament la portada i descriure el que es veu.
2. El títol d'un llibre sovint indica de què anirà el seu contingut. De vegades, però, i més en el cas d'una novel·la, no hi té res a veure. Què us suggereix el d'*Estripar la teranyina*?
3. Deduir quina relació hi pot haver entre la imatge que surt a la portada i el títol del llibre.

▶ Activitats posteriors a la lectura:

1. Explicar si el títol i la portada s'adiuen amb el contingut d'aquesta novel·la.
  2. Contrastar-ho amb el que s'ha escrit a l'apartat anterior per veure les coincidències.
  3. Hom diu que el nombre «perfecte» de paraules per al títol d'una novel·la són tres, com el d'aquesta obra. Raonar el perquè d'aquesta afirmació i si hi s'està o no d'acord.
  4. Proposar un altre títol.
  5. Heu llegit alguna altra obra de l'autora? Quina? En cas afirmatiu, explicar si hi ha alguna relació amb *Estripar la teranyina* (temàtica, ambientació, estil...).
  6. En aquesta novel·la hi ha divuit capítols, cadascun d'ells té un títol d'una sola paraula que dona pas a la informació que hi contindrà. Buscar-ne altres que s'adiguin amb el contingut.
  7. Els temes són el missatge que l'autor vol fer arribar al lector mitjançant l'argument de la novel·la. Localitzar al llibre els temes enunciats a la pàgina 2 de la guia.
- a. Quina temàtica us ha interessat més? Raoneu la resposta.
  8. Els personatges són la part «viva» de la novel·la amb qui ens podem identificar, admirar, rebutjar, comprendre, sentir-nos atrets... A partir de l'eix protagonista format per la Berta i per l'Abel, fer un quadre de tots els personatges que apareixen a la novel·la.
    - a. Us identifiqueu amb algun personatge? Per què?
    - b. Fer un quadre amb els valors i defectes que tenen els personatges principals.
  9. La presència dels personatges secundaris reforcen l'actuació dels principals. Quin o quins personatges secundaris són cabdals per al desenvolupament de la trama?
  10. L'autora juga amb els noms d'alguns personatges com per exemple el d'Abel, l'Ivan i en Pau. Explicar la relació o simbolisme que hi ha.

11. Les descripcions són el marc que ens ajuda a configurar un món narratiu. Quan s'escriu en primera persona, és difícil descriure el protagonista perquè alhora fa de narrador. Al capítol 1, però, se sap com és la Berta físicament?

- a. Quin recurs fa servir l'autora per descriure la Berta?
  - b. Fer una descripció tant física com psicològica dels personatges que hagi despertat més interès.
12. Al capítol 6, «Sorpreses», la Berta fa una descripció de l'habitació de l'Abel. Explicar què destaca més de l'habitació, què li dona una personalitat determinada.
  13. En el decurs de l'obra, la protagonista experimenta una evolució, a banda de patir un conflicte emocional que atorga a la novel·la força tensió dramàtica. En quins capítols s'observa més clarament l'evolució personal de la Berta? Citar tres moments en què la tensió argumental s'aguditzi.

II Taller d'escriptura

1. El prelude, la segona part i l'epíleg estan escrits en present, mentre que la primera part ho està en passat. Escollir a l'atzar un paràgraf de la primera part i un altre de la segona i canviar-los el temps verbal. Passar el de la primera part al present i el de la segona al passat.
2. Al capítol 7, «Distància», l'Abel fa una sèrie de declaracions xenòfobes. La Berta no hi està d'acord, però no li dona rèplica. Escriure una rèplica tot donant veu a la Berta refent el diàleg de les pàgines 78 i 79.
3. Escriure una notícia per al diari sobre els maltractaments psicològics. Recordar que el titular ha de ser breu i atractiu, que hi ha d'haver un encapçalament (resum de la notícia) i que s'ha de respondre, principalment, el «qui», el «què», el «quan» i l'«on».
4. Elaborar una crònica (recull de fets) de com va anar l'últim «Saló del manga».

III Taller d'arts plàstiques

1. El *manga* és un vocable emprat per designar el còmic japonès a partir dels conceptes de còmic (*man*) i dibuix (*ga*) que significa «dibuixos capriciosos». Dividir la classe en grups tenint en compte que a cada grup hi hagi alumnes que tinguin traça pel dibuix. Buscar informació sobre com va sorgir el manga i elaborar un còmic manga de tema lliure.
2. Escollir una escena del llibre i reproduir-la imitant l'estil manga.

IV Taller d'urbanisme

1. La novel·la es desenvolupa en un marc real: la ciutat de Barcelona. Consultar bibliografia i dir com es diu el barri on viu la Berta tot explicant la història de com i quan es va formar.
  - a. Fer un plànol de la zona descrita i marcar-hi l'entorn dels personatges.
2. A la novel·la surten noms de carrers que corresponen a personatges cèlebres com: Roger de Flor, Ali Bei i Lluís Companys. Buscar informació i fer un breu apunt biogràfic dels personatges esmentats.

V Taller de reflexió i debat

1. La conversa de la pàgina 54 és conflictiva. Llegir-la altre cop i fer un debat comentant l'actitud de l'Abel i del que hauríeu fet si haguéssiu estat en el lloc de la Berta.
2. La manca de comunicació i diàleg poden donar lloc a malentesos; això és el que els passa a la Berta i la Yukino. Analitzar el distanciament que pateixen les dues amigues i debatre a classe sobre les «esquerdes» que pateix de vegades una bona amistat.
3. Arran d'anar coneixent l'Abel, la Berta comprèn més la seva mare. Reflexionar entre tots el canvi d'actitud de la protagonista.

Informació complementària i material audiovisual per al professorat

Literatura:

M. Carme Roca. *Nits de celobert*, Llum del Far, 27. Baula, 2004.

Oriol Vergés. *Aquell llunyà paradís*, Llum del Far, 60. Baula, 2006.

Antònia Vicens. *Massa tímid per lligar*, Llum del Far, 13. Baula, 1998.

Psicologia i psiquiatria:

Marie-France Hirigoyen. *El acoso moral*, el maltrato psicológico en la vida cotidiana. Círculo de lectores, 2001.

Raymond Bategay, Johann Glatzel, Walter Pöldinger, Udo Rauchfleisch. *Diccionario de psiquiatria*. Herder, 1984.

Carles Quílez. *Psicópata: un relato basado en personajes y situaciones reales*. Alhena, 2005.

Barcelona:

Alexandre Cirici. *Barcelona pam a pam*. Barcelona. Editorial Teide, 1992.

Agustí Duran. *Barcelona i la seva història. La formació d'una gran ciutat*. Curial Edicions Catalanes, 1972.

Jaume Sobrequés (dir.). *Història de Barcelona*. Enciclopèdia Catalana, 1994.

Jaume Sobrequés. *Barcelona. Aproximació a vint segles d'història*. La Busca Edicions, 1999.

Jaume Fabre, Josep Maria Huertas. *Tots els barris de Barcelona*. Edicions 62, 1976 (Volum V: Els dos eixamples i la Barcelona vella).

Diversos autors. *Els barris de Barcelona*. Enciclopèdia Catalana, 1999 (Volum I: Ciutat Vella).

Pàgines web:

www.3xl.net/3xlmanga (Manga)

www.museuhistoria.bcn.es (Història de Barcelona)

www.malostratos.com (Informació sobre maltractaments)